

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Socjologia zdrowia psychicznego**
2. Kod zajęć/przedmiotu: **24-PCDU-SZPF**
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu: **fakultatywny**
4. Kierunek studiów: **Praca socjalna**
5. Poziom studiów: **II stopień**
6. Profil studiów: **ogólnoakademicki**
7. Rok studiów: **I**
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin: **30 h W**
9. Liczba punktów ECTS: **2**
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: **dr Monika Frąckowiak-Sochańska**
11. Język wykładowy: **polski**
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning): **nie**

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu:

C1	Przekazanie wiedzy na temat głównych problemów zdrowia psychicznego we współczesnym świecie – ich rozmiarów, przyczyn, przebiegu oraz skutków
C2	Przekazanie wiedzy na temat głównych podejść teoretycznych w ramach socjologii zdrowia psychicznego
C3	Ukształtowanie umiejętności analizowania powiązań pomiędzy czynnikami społeczno-kulturowymi, ekonomicznymi i politycznymi a zdrowiem psychicznym jednostek
C4	Wyrobienie umiejętności analizowania i interpretowania wyników badań empirycznych w zakresie socjologii zdrowia psychicznego

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują):

Nie obowiązują

3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
SZP_01	Wymienia główne problemy zdrowia psychicznego we współczesnym świecie, zna ich rozmiary, przyczyny, przebieg i skutki.	K_W03, K_W07, K_U09
SZP_02	Omawia główne podejścia teoretyczne w ramach socjologii zdrowia psychicznego	K_W03, K_W07, K_U09
SZP_03	Analizuje powiązania pomiędzy czynnikami społeczno-kulturowymi, ekonomicznymi i politycznymi a zdrowiem psychicznym jednostek	K_W03, K_W07, K_U01, K_U03, K_U09
SZP_04	Analizuje i interpretuje wyniki badań empirycznych w zakresie socjologii zdrowia psychicznego	K_W03, K_W07, K_U01, K_U03, K_U09

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Zaburzenia psychiczne jako globalna kwestia zdrowia publicznego.	SZP_01
Stres społeczny a kondycja psychiczna współczesnych jednostek.	SZP_01, SZP_03
Znaczenia objawów zaburzeń psychicznych w kontekście współczesnej kultury	SZP_01, SZP_03

Hipotezy o adaptacyjności depresji	SZP_01, SZP_03
Kondycja psychiczna dzieci i młodzieży – socjalizacja do depresji?	SZP_01, SZP_03
Perspektywa funkcjonalno-strukturalna w socjologii zdrowia psychicznego: kategorie zdrowia, choroby i zaburzenia psychicznego a konformizm społeczny. Leczenie zaburzeń psychicznych a mechanizmy kontroli społecznej.	SZP_01, SZP_02, SZP_03
Perspektywa teorii konfliktu: nierówności społeczne a zdrowie psychiczne, medykalizacja życia społecznego jako przejaw dominacji interesów ekonomicznych nad kwestiami zdrowia publicznego.	SZP_01, SZP_02, SZP_03
Teorie interpretatywne: performatywność diagnozy psychiatrycznej i społeczne etykietowanie zachowań dewiacyjnych; objawy zaburzeń psychicznych a naruszenia etnometod; bezpośrednie interakcje jako przestrzeń konstruowania kategorii zdrowia i choroby psychicznej; przyjmowanie roli chorego psychicznie; choroba psychiczna oraz zdrowienie jako wątki autonarracji.	SZP_01, SZP_02, SZP_03
Zdrowie i choroba psychiczna w świadomości społecznej – analiza na podstawie ogólnopolskich, reprezentatywnych badań sondażowych	SZP_04
Zdrowie i choroba psychiczna w narracjach osób doświadczających kryzysu psychicznego i leczenia psychiatrycznego.	SZP_04
Zdrowie i choroba psychiczna w narracjach członków rodzin osób chorujących psychicznie.	SZP_04
Zdrowie i choroba psychiczna w narracjach ekspertów w dziedzinie zdrowia psychicznego	SZP_04
Podsumowanie: o względności pojęć zdrowia, choroby i zaburzenia psychicznego.	SZP_01, SZP_02, SZP_03, SZP_04

5. Zalecana literatura:

1. Antonovsky A. *Rozwikłanie tajemnicy zdrowia. Jak radzić sobie ze stresem i nie zachorować*, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2005.
2. Baran T., Stasiuk M., *Schizofrenik jako błazen. O roli szaleństwa w wyobraźni kulturowej*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2013.
3. Barbaro de B. (red.), *Schizofrenia w rodzinie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 1999.
4. Bastide R., *Socjologia chorób psychicznych*, PWN, Warszawa 1972.
5. Brodnyak W., *Choroba psychiczna w świadomości społecznej*, Oficyna Naukowa, Warszawa 2000.
6. CBOS, *Stosunek do osób chorych psychicznie*, Centrum Badań Opinii Społecznej, Warszawa 2012.
7. CBOS, *Zdrowie psychiczne Polaków*, Centrum Badań Opinii Społecznej, Warszawa 2012.
8. Cierpiałkowska L., *Psychopatologia*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2007.
9. Foucault M., *Historia szaleństwa w dobie klasycyzmu*, przekład: M. Czerwiński, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1987.
10. Frąckowiak-Sochańska M. *Społeczne konstruowanie kategorii zdrowia, choroby i zaburzenia psychicznego w społeczeństwie późnej nowoczesności*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2019.

11. Frąckowiak-Sochańska M., *Psychoterapeuci o klientach i klientkach. Płeć społeczno-kulturowa jako kategoria analizy wzorów funkcjonowania kobiet i mężczyzn w procesie psychoterapii*, (w:) „Rocznik Lubuski” 2016, nr 42, cz.1, s. 193-211.
12. Goffman E., *Instytucje totalne. O pacjentach szpitali psychiatrycznych i mieszkańcach innych instytucji totalnych*, tłumaczenie: O. Waśkiewicz, J. Łaszcz, GWP, Sopot 2011.
13. Heszen – Niejodek I., *Teoria stresu psychologicznego i radzenia sobie*, „Psychologia. Podręcznik akademicki, t. III, GWP, Gdańsk 2002, s. 464-492;
14. Holas P., Lis-Turlejska M., *A w głowach wojna trwa. Trauma II wojny światowej i jej wpływ na nas dzisiaj*, (w:) „Gazeta Wyborcza”, 14.05.2016, dostępny w Internecie: <http://wyborcza.pl/1,75476,20070922,a-w-glowach-wojna-trwa-trauma-ii-wojny-swiatowej-i-jej-wplyw.html>, data dostępu: 21.10.2017).
15. Jarosz M., *Samobójstwa. Dlaczego teraz*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013.
16. Jaroszewski Z. (red.), *„Zagłada chorych psychicznie w Polsce 1939-1945*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1993.
17. Joško-Ochojska J. (red.) *W przestrzeni stresu i lęku. Stres nasz codzienny*, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Katowice 2014.
18. Joško-Ochojska J., *Dziedziczenie traumy. Epigenetyczny „list” do przyszłych pokoleń*, (w:) J. Joško-Ochojska (red.), „Medyczne i społeczne aspekty traumy”, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Katowice 2016.
19. Kaszyński H., *Praca socjalna z osobami chorującymi psychicznie. Studium socjologiczne*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2013, s. 57-60.
20. Kiejna A., Piotrowski P., Adamowski T. i in., *Rozpowszechnienie wybranych zaburzeń psychicznych w populacji dorosłych Polaków z odniesieniem do płci i struktury wieku – badanie EZOP-Polska*, „Psychiatria Polska” 2015, nr 49(1), s. 15-27.
21. Murawiec S., Wierziński P., *Depresja 2016*, Via Medica, Gdańsk 2016.
22. Nowakowski M., *Medykalizacja i demedykalizacja. Zdrowie i choroba w czasach kapitalizmu zdeorganizowanego*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2015.
23. Potter R., *Szaleństwo. Rys historyczny*, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2003.
24. Świtaj P., *Doświadczenie piętna społecznego i dyskryminacji u pacjentów z rozpoznaniem schizofrenii*, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2008.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	X
Wykład konwersatoryjny	X
Wykład problemowy	X
Dyskusja	
Praca z tekstem	
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	X
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu			
	SZP_01	SZP_02	SZP_03	SZP_04
Egzamin pisemny				
Egzamin ustny				
Egzamin z „otwartą książką”				
Kolokwium pisemne				
Kolokwium ustne				
Test				
Projekt	X	X	X	X
Esej				
Raport				
Prezentacja multimedialna				
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)				
Portfolio				
Inne (jakie?) -				

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	
	Czytanie wskazanej literatury	20
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	15
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	
	Inne (jakie?) – konsultacja dla osób piszących prace (podczas dyżurów)	5
...		
SUMA GODZIN		70
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		2

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

- bardzo dobry (bdb; 5,0):
- dobry plus (+db; 4,5):
- dobry (db; 4,0):
- dostateczny plus (+dst; 3,5):
- dostateczny (dst; 3,0):
- niedostateczny (ndst; 2,0):

Praca pisemna na temat mieszczący się w zakresie socjologii zdrowia psychicznego skonsultowany z osobą prowadzącą. Praca powinna mieć naukowy charakter – tzn. mieć sprecyzowany cel (np. analizę konkretnego zjawiska, podjęcie próby odpowiedzi na postawione pytanie itd.), zawierać tezę, której autor(ka) pracy będzie bronić, opierać się na rzetelnych źródłach naukowych, posiadać poprawne przypisy i bibliografię. Wymogi formalne: ok. 5 stron znormalizowanego wydruku komputerowego (podana objętość ma charakter orientacyjny, dopuszczalne są również prace krótsze lub dłuższe, ważne, żeby były wyczerpujące i treściwe). Ocenie podlega: logiczna spójność pracy, oryginalność pomysłu, rzetelność źródeł, umiejętność posługiwania się językiem subdyscypliny socjologii, jaką jest socjologia zdrowia psychicznego.

Prace, co do których istnieje uzasadnione podejrzenie, że stanowią plagiat zostaną ocenione na ocenę niedostateczną. Wszystkie cytowane bądź przytaczane fragmenty innych opracowań muszą być opatrzone przypisami i komentarzami odautorskimi.